Ljubljana
PD 380/1964

Največji slovenski dnevnik v Združenih državah
Velja za vse leto - - - $6.00
Za pol leta - - - - - $3.00
Za New York celo leto - $7.00
Za inozemstvo celo leto $7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

IV 63505

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876. Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879. TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 154. — ŠTEV. 154. NEW YORK, MONDAY, JULY 2, 1923. — PONDELJEK, 2. JULIJA, 1923. VOLUME XXXI. — LETNIK XXXI.

ODMEVI MASAKRA V HERRIN, ILLINOIS

Poročilo glede masakra v Berlinu izjavlja, da je bil glavni krivec poveljnik milice. — Izjava zakonodajnih preiskovalcev. — Poročilo preiskovalnega odbora omenja, da je državni pravdnik pravično nastopal. Senat ni hotel sprejeti predloge.

Springfield, Ill., 1. julija. — V nekem poročilu zakonodajnega preiskovalnega komiteja, ki je bilo včeraj predloženo državni zakonodaji, se glasi, da je bil generalni pribočnik Carlos E. Black v glavnem odgovoren za izgrede, ki so se završili v Herrinu, ker je zanemarjal svoje dolžnosti ter ni poslal državne milice v Williamson okraj ob času, ko so se završili veliki izgredi.

Obsoja se v tem poročilu skoro vsakega, ki je imel količkaj opravka s celo zadevo.

Komitej izjavlja nadalje v svojem poročilu, da je bil polkovnik Sam Huter, štabni častnik v Herrinu popolnoma nezanesljiv in nevreden izpolnjevati poverjene dolžnosti.

Tudi o prejšnjem šerifu Thaxtonu in njegovih pomočnikih, izjavlja poročilo, da se niso zavedali svojih dolžnosti in da niso bili vredni opravljati posel, ki jim je bil poverjen v Williamson okraju.

Državni generalni pravdnik Dubby iz Williamson okraja je edini človek, katerega ne kara poročilo preiskovalnega komiteja.

Komitej je pohvalil njegove napore, da pojasni zadevo ter izroči pravici krivce.

Člani senata so istotako predmet ostrih napadov, ker ni hotel senat sprejeti predloge, s katero se je uveljavilo preiskovalni komitej.

Glede generala Blacka pravi poročilo:

Zanemarjal je svoje dolžnosti, ko ni prevzel poveljstva nad položajem ter poslal na lice mesta čete. Poročila, ki jih je dobil general Black so bila tako resna, da bi vsak drugi na tako odgovornem mestu takoj storil potrebne korake, ker bi vedel, da bo prišlo do velikih izbruhov.

"POMAGAJ SI SAM" PRAVI S. GOMPERS

Predsednik Ameriške federacije je rekel, da nima delavstvo nobenega vzroka biti hvaležno tej ali oni administraciji. — Vse si je pridobilo s svojim naporom.

Washington, D. C., 1. julija. — Samuel Gompers, predsednik A. F. of Labor je včeraj s strogimi besedami napadel izjave predsednika Hardinga v Heleni, Mont.

Predsednik je rekel, da potrebuje delo več kot navadno govoričenje, da doseže svoje upravičene zahteve.

— Prepričani smo, da je predsednik Harding odkritosrčen v svojem prepričanju, da bi bilo škodljivo uničiti delavske unije — je rekel Gompers. — Noben človek, ki ima količkaj zdravega razuma, bi ne hotel take katastrofe. Nočemo pa nobenega prenagljenega odobravanja, in naj pride tudi z najvišje strani, kajti delavstvo in unije s orešile dan ter si izvojevale svoje pravice kljub vsem oficijelnim dejanjem gotovih predsednikovih vodilnih uradnikov in svetovalcev.

Administraciji nismo dolžni nobene hvale, če unije sploh še obstajajo.

V svojem formalnem ugotovilu izjavlja Gompers, da so več kot enkrat zanikali obdolžitve, da obstoji zarota, koje namen je zdrobiti organizirano delo.

To zaroto so baje vprizorili veleindustrijalci, predvsem pa jeklarski trust.

Gompers dostavlja v svojem poročilu, da ni vlada prosta vsake krivde pri tem in da se vedno postavlja na stran protidelavskih elementov.

— Hardingova administracija — pravi poročilo — je bila več kot enkrat predmet napadov iz delavskih vrst. Delavci so jo dolžili, da podpira protidelavske težnje, in jaz nikakor nočem umakniti tozadevnih trditev. Injunkcije, katere je uveljavil Hardingov justični department proti premogarjem in železničarjem, niso dosegle svojega cilja, pač pa ojačile sile organiziranega dela.

— Delavstvo se je borilo tekom vse dobe izza sklenitve premirja z dvema brezobzirnima nasprotnikoma. Prv iteh ima svojo trdnjavo na Waal Streetu, drugi pa obstaja iz fanatičnih in razorganiziranih elementov. Ameriško delavstvo je stalo med tema dvema silama ter se borilo za življenje in prostost. Ni pa se borilo le za svoje lastno življenje, temveč tudi za življenje in nadaljni obstoj republike in prostih ameriških naprav.

NAČRTI SUHAČEV ZA LETO 1924.

Westerville, Ohio, 29. junija. — Izvrševalni odbor Antisalonske lige je razpravljal danes glede stališča, ki naj ga zavzema Liga z ozirom na prohibicijske izjave v platformah obeh glavnih političnih strank. Državni superintedent lige iz 48. držav so debatirali o vprašanju, a prepustili sklep izvrševalnemu komiteju. Pojavila se je možnost boja glede tega predmeta, ko se je danes sestal komitej. Vse kaže, da sta se razvili dve stranki, kojih eno vodi dr. Becker, ki je prepričan, da naj se zahteva od političnih konvencij, da vključijo enforement članek v svoje programe, ker so mokrači izzvali celo prohibicijsko vprašanje. Druga stranka pa je mnenja, da je naloga zvezne vlade izvesti prohibicijo in vse postave ter da nima prohibicija nobenega mesta v platformah.

4. JULIJA BO PRAZNIK V PERU.

Lima, Peru, 1. julija. — Vlada je proglasila 4. julij za narodni praznik. Ta dan bo posvečen ameriški neodvisnosti. Po vsej deželi se bodo vršile velike slavnosti.

POŽAR UNIČIL STARO SUŽENJSKO POSTAJO.

Petersburgh, Ind., 29. junija. — Izginila je nadaljna postaja ene najbolj slavnih naprav, kar jih je bilo kdaj uveljavljenih v Indijani, namreč podzemeljski tunel za pobegle sužnje v severne države.

Hiša, nahajajoča se v bližini tega kraja, je zgorela. Prvotno je bila last Johna Poseya, očeta prejšnjega zastopnika v kongresu ter družinska last izza dni pred državljansko vojno. Veliko pobeglih sužnjev se je skrivalo v tajni kleti te hiše. Družina jim je potem pomagala priti v Kanado. Hiša je stala na visoki pečini ob White reki. Iz nje se je videlo daleč naokoli. Imela je vse polno tajnih stopnjic.

JEKLARSKA STAVKA V NOVI ŠKOCIJI.

Sidney, Nova Škocija, 28. jun. Izvrševalni uradniki Steel Workers Union so danes sklenili proglasiti stavko, da izsilijo svoje zahteve glede povišanja plač. Opolnoči pa ni bilo še nobenega znamenja, da bo ta sklep takoj vresničen.

DENARNA IZPLAČILA
V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

se potom naše banke izvršujejo zanesljivo, hitro in po nizkih cenah:

Včeraj so bile naše cene sledeče:

Jugoslavija:

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Kr. poštni čekovni urad" in "Jadranska banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je pač za hitro izplačilo najugodneje.

1000 Din. .. $12.10 .. K 4,000
2000 Din. .. $24.00 .. K 8,000
5000 Din. .. $59.50 .. K 20,000

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računimo posebej po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Italija in zasedene ozemlje:

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu, Opatiji in Zadru.

200 lir $10.00
300 lir $14.70
500 lir $24.00
1000 lir $47.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj ot 200 lir računimo posebej po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Za pošiljatve, ki presegajo znesek pet tisoč dinarjev ali po dvatisoč lir dovoljujemo po mogočnosti še posebni popust.

Vrednost dinarjem in liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Računamo po ceni onega dne, ko nam dospe poslani denar v roke.

Glede izplačil v ameriških dolarjih glejte poseben oglas v tem listu.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
62 Cortlandt Street New York, N. Y.
Glavno zastopništvo Jadranske Banke.

(Advertisement)

MAJHNA KAZEN ZA VELIK GREH.

Slika nam kaže sleparskega new yorškega bankirja Edward M. Fullerja, ki je presleparil lahkoverneže za par milijonov dolarjev. Zaprt bo kvečjem pet najst mesecev.

TROCKI NE VERUJE V AMERIŠKO REVOLUCIJO

Trocki je izjavil, da bo poteklo še dolgo časa, predno bo izbruhnila radikalna revolucija v Ameriki. On zahteva ekonomsko zvezo vseh evropskih delavcev.

Moskva, Rusija, 1. julija. — Sovjetski vojni minister Leon Trocki je objavil v listu 'Pravda' daljši članek, v katerem izjavlja, da še dolgo ne bo izbruhnila revolucija v Ameriki in da se je mogoče boriti proti temu le potom ustvarjenja proletarskih Združenih držav Evrope.

Pravi, da bo Amerika zadnja postojanka kapitalizma.

— Tesnejše gospodarsko sodelovanje med evropskimi narodi je neobhodno potrebno, kajti to je edino sredstvo, s katerim bo mogoče rešiti naš kontinent pred narodno-gospodarskim razkrojem ter suženjstvom vsemogočnega ameriškega kapitala.

— Ko je dobila Amerika vse, kar je hotela, se je umaknila iz evropskih zadev in zmed ter čaka sedaj mirno, dokler ne bo dospel evropski položaj do kritične točke, nakar bo lahko Amerika kupila Evropo za smešno nizko svoto kot je naprimer kupila Avstrijo.

— Amerika je prišla iz vojne ojačena, ne pa oslabljena. Notranja sila ameriške buržuazije je še vedno velikanska. Vsled tega je revolucija v Ameriki stvar daljne bodočnosti.

Trocki izjavlja nadalje, da morajo delavci Evrope pokazati pot k revoluciji brez ozira na druge razvoje v drugih delih sveta. Evropa ne more čakati na ameriško revolucijo, prav kot ni mogla Rusija čakati na evropsko.

Trocki je mnenja, da bodo mogli delavci in kmetje v Evropi blokirani od kapitalistične Amerike, ustavljati se navalu in gospodarskemu pritisku ter uveljaviti tesno vojaško in narodno-gospodarsko zvezo.

— Prav nič nam ne pomaga zapirati oči vspričo nevarnosti, ki nam preti od Združenih držav. Namen Amerike je uničiti Evropo, in naravna dolžnost evropskih delavcev je združiti svoje sile ter se zavzeti za svoje pravice.

Končno izjavlja Trocki, da je splošna evropska revolucija neizogibna in da bo dala veliko bodrilo tudi ameriškemu proletarijatu v slučaju, da bo uspešna.

PLESALKO SO SPUSTILI V ZDR. DRŽAVE.

Niagara Falls, N. Y., 1. julija. Tukajšnje priseljeniške oblasti so pridržale špansko plesalko Remedious Gonzales, ker je bila španska kvota izčrpana. Včeraj so pa dobili uradniki z Washingtona brzojavko, naj jo spuste v deželo.

(Kot kaže, ne veljajo priseljeniške postave za plesalke, posebno če so lepe).

BOLJŠEVIKI UJELI PEPILAJEVA.

Vladivostok, Rusija, 1. julija. — Zadnji odpor takozvanih belih ruskih čet je zlomljen. Boljševiki so vjeli Pepilajeva in stotnjegovih častnikov.

S svojim vojaštvom je operiral v okolici Okostka.

VELIKANSKI NAVAL NA ELLIS ISLAND

Enajst tisoč priseljencev na štirinajstih ladjah je dospelo v newyorško pristanišče ter Ellis Island, kjer jih čaka novi komisar Curran.

New York, 1. julija. — Henry H. Curran, novoimenovani priseljeniški komisar, ki je stopil na mesto Roberta E. Toda, kojega resignacija je postala včeraj zvečer podnomočna, bo danes zjutraj v svojem uradu na Ellis Islandu, da skrbi za enajst tisoč inozemcev, ki se bodo izkreali še tekom današnjega dne na temelju določb kvotne postave.

Parniki, ki so privedli priseljence, so morali nekaj časa čakati v Gravesend Bay.

Pomožni komisar Byrn Uhl je objavil na Ellis Islandu, da bo julijska kvota iz dveh kontinentov, Azije in Afrike ter nadaljnih petih dežel — Albanije, Grške, Palestine, Turčije in Sirije, izčrpana še predno bo potekla nedelja.

Uradniki različnih porobrodnih družb so objavili, da bodo poslali svoje parnike v druga pristanišča, ker vedo, da bo newyorško pristanišče tekom prihodnjih dni prenapolnjeno.

Ameriški parnik Mount Clinton ter White Star parnik Adriatic bosta pristala danes v Bostonu in ko bosta razložila svoje potnike, bosta odplula naprej proti New Yorku.

Norveški parnik Bergensfjord bo pristal v Philadelphiji in Fabre parnik Brittania v Providence, R. I.

Na Ellis Islandu so ukrenili vse potrebno za sprejem dveh tisočev priseljencev.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA 'GLAS NARODA', NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

POSLEDICE ZAVEZNIŠKEGA NASILJA

Nemci so uničili železniški most. — Posledica tega je bila smrt desetih belgijskihvojakov. — Triinštirideset ranjenih, med njimi devet Nemcev. — Belgijciso zaprli v Duisburgu vse restavracije in javna zborovališča. Bomba je bila med prtljago belgijskih vojakov.

Berlin, Nemčija, 1. julija. — Deset ljudi je bilo ubitih in trije Belgijci in devet Nemcev je bilo ranjenih, ko so Nemci včeraj razstrelili Duisburg-Hochfeld most ravno v času, ko je šel preko njega potniški vlak, ki je prevažal belgijske čete ter civilne potnike.

Most je vodil preko glavne proge, katero rabijo okupacijske sile za prevažanje premoga iz Ruhr okraja. Eksplozijo smatrajo splošno za odgovor na zadnje francoske smrtne obsodbe, ki so bile izrečene včeraj v Maincu od vojnega sodišča. Sedem Nemcev je bilo obsojenih na smrt radi dejanj sabotaže.

Tragedija, ki se je završila včeraj, osvetljuje tudi kritični položaj, ki se je razvil v zadnjem času v Ruhr okraju kjer je zavzel aktiven odpor proti okupaciji najširše dimenzije. Nacijonalistični in ekstremistični elementi so pripravljeni iti do skrajnih meja, da napravijo stališče Francozov naravnost nevzdržljivim.

Duisburg, Nemčija, 1. julija. — Belgijske vojaške oblasti so včeraj popoldne aretirale župana tukajšnjega mesta, dvanajst nadaljnih občinskih uradnikov ter štiri odlične meščane kot talce, v zvezi z eksplozijo bombe pod nekim belgijskim armadnim vlakom, ki je vozil včeraj preko Rena.

Vsled eksplozije je bilo na mestu ubitih devet belgijskih vojakov in nadaljni vojak je pozneje podlegel ranam. Ranjenih je bilo v nadaljnem tri in štirideset oseb, med njimi devet Nemcev. Ti Nemci, ki so se nahajali na poti na delo, so bili v kari, ki je bila priklopljena vojaškemu vlaku, in ranjeni so bili od kosov lesa in drugega materijala, katerega je raznesla eksplozija.

Prva kazen, katero so naložili Belgijci Duisburgu po eksploziji, je bila, da so zaprli vse restavracije, kavarne ter javna zborovališča. Poulične kare ne smejo voziti in tudi gibanje pešcev je prepovedano od desetih zvečer pa do petih zjutraj. Razventega ne bo dobil noben Nemec v tem okraju dovoljenja za potovanje.

Jekleni most, a katerem se je završila eksplozija, je bil močno poškodovan. Ena stran tračnic je popolnoma porušena, a druga je bila popravljena že včeraj zvečer.

Takoj uvedena preiskava je dognala, da je bila bomba skrita med prtljago belgijskih vojakov v času, ko je vlak zapustil Duisburg in da se je razpočila ob določenem času.

VELIKA STAVKA V NEMŠKIH TOVARNAH

300.000 kovinarjev je zastavkalo. Več kot milijon nadaljnih bo zastavkalo, če ne bo sklenjen dogovor.

Berlin, Nemčija, 1. julija. — Kljub vsem naporom vlade, ki je skušala posredovati, bo jutri zastavkalo 30.000 kovinarskih delavcev. Če se bo stavkarsko gibanje razvijalo le par dni, bo naraslo število stavkarjev na približno miljon in četrt.

Konservativni krogi domnevajo, da se bo lahko izcimila iz tega generalna stavka, ki bi bila skrajno nevarna v sedanjem času radi kritičnega položaja nemške republike, tako glede zunanjih kot notranjih zadev.

Kovinarji dobivajo sedaj po 25 centov v ameriškem denarju na dan ter zahtevajo pol dolarja. Delodajalci so jim hoteli dati po 30 centov na dan, a delavci so to ponudbo odklonili.

Prizadete so Borig lokomotivne naprave ter slavne naprave Deimlerja. Industrijalci so mnenja, da je treba na vsak način uveljaviti mir. Berlinski lastniki tovarn, ki so skrajno konservativni, pa nočejo sprejeti nobenega kompromisa ter izjavljajo, da bodo izvojevali boj do konca.

Socijalisti podpirajo stavkarje ter se bodo zavzeli za njih stvar v nemškem državnem zboru.

Zastopniki zveze nemških industrijalcev so izjavili, da bodo izvedli pritisk na industrijalce ter jih prisilili vkloniti se zahtevam delavcev.

NOV NAČELNIK BOLJŠEVIŠKEGA ANGLEŠKO-AMERIŠKEGA ODDELKA.

Moskva, Rusija, 1. julija. — Načelnik angleško - ameriškega oddelka v zunanjem ministrstvu je postal znan komunist Santeri Nuorteva. Njegov prednik je bil Grigori Weinstein, ki je postal sedaj načelnik petrograjskega zunanjega urada.

VENEZUELSKI GENERAL UMORJEN.

Caracas, Venezuela, 1. julija. — General Juan Gomez, prvi podpredsednik republike Venezuele ter governer zveznega okraja, je bil včeraj zvečer zavratno umorjen ko je ležal v postelji.

Predno je bilo objavljeno poročilo o njegovemu umoru, je bilo rečeno, da je umrl nenadne smrti.

Vlada je odredila splošno žalovanje, ki bo trajalo osem dni. General Gomez je bil zelo priljubljen. Bil je brat predsednika republike, in namesto podpredsednika ga je imenoval kongres preteklega leta.

Zadnji čas so bili prebivalci precej nezadovoljni vsled postopanja predsednika, ki je imenoval člane svoje družine na visoka mesta. Njegov brat je bil prvi podpredsednik, njegov drugi brat drugi podpredsednik, njegov svak je pa poslanik v Washingtonu.

SOVJETSKI KOLONISTI NA POTI V RUSIJO.

Vancouver, B. C., 29. junija. — Osemnajst Fincev s tremi otroci je odpotovalo od tukaj v New York, odkoder bodo odšli v Rusijo, kjer se bodo nastanili v homesteadih, katere so jim dali boljševiki v Don dolini.

V New Yorku se jim bo pridružilo 85 kolonistov iz Oregona in Washingtona.

MOČ ANGLEŠKE DELAVSKE STRANKE.

London, Anglija, 1. julija. — Tukajšnje kapitalistično časopisje je v velikem strahu pred angleško delavsko stranko. V Sunday Timesu je izšel članek z naslovom "Ali bo delavstvo vladalo?"

Članek pravi, da se bodo socijalisti kmalo polastili vlade ter da je skrajni čas, da vlada sprejme socijalne reforme, katere je priporočil lord Milner.

Podoben članek je objavil tudi "Observer".

"GLAS NARODA"

SLOVENIAN DAILY

Owned and Published by
Slovenic Publishing Company
(A Corporation)
FRANK SAKSER, President LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Addresses of Above Officers
82 Cortlandt Street. Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko in Canado	$6.00
Za pol leta	$3.00
Za četrt leta	$1.50
Za New York za celo leto	$7.00
za pol leta	$3.50
Za inozemstvo za celo leto	$7.00
za pol leta	$3.50

Subscription Yearly $6.00

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemši nedelj in praznikov.

Denar naj se pošilja le potom Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA"
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 8576

ALLIED PRINTING TRADES UNION LABEL COUNCIL NEW YORK CITY

POLOŽAJ NA BOLGARSKEM

"To je priprost dogodek v življenju dežele".

Tako so označili bolgarski revolucijonarji svoj uspeh, ko so hitro in uspešno strmoglavili vlado Stambolijskega.

V dolgi zgodovini olgarskih uporov in preobratov se lahko označi ta dogodek tako, a s svetovnega stališča je uspeh gibanja proti Stambolijskemu, ki je direktno dišalo po fašizmu, največjega pomena.

Najprej moramo izjaviti, da je Balkan še vedno smodnišnica, katero lahko zaneti vsaka iskra.

V drugi vrsti pa je imela ta kmečka vlada Stambolijskega v raznih ozirih povsem nekaj novega v načinu vladanja. Ta vlada je uvedla prisilne delavske postave, katere je tudi izvedla z vso strogostjo.

Za Stambolijskim ni treba pretakati solza. Bil je nasilen človek, ki je vladal brezobzirno v interesu agrarskega diktatorstva.

Kot večina revolucijonarjev novejšega časa, je tudi on sklenil biti ravno tako avtokratičen kot so bili nekateri njegovi predniki. Obdolžen je bil korupcije ter celo poskusa, da pusti zavratno umoriti nekatere svoje nasprotnike. Vodil je aretacijo in obravnavo proti bolgarskim ministrom. On je tudi započel ljudsko glasovanje, s katerim je bilo sklenjeno, naj se pošlje ministre pred sodišče. Lastna osebnost Stambolijskega in njegove osebne napake pa ne smejo zasenčiti dejstva, da se je vršilo na Bolgarskem skrajno zanimivo demokratično gibanje, ki bi ne smelo biti ustavljeno na tak način.

Vlada Stambolijskega je bila kmečka vlada, kajti pretežna večina Bolgarov obstoja iz kmetov, katere so dolge generacije izkoriščali meščanski sloji.

Ko so se torej polastili vrhovne sile, so sklenili vladati kot se jim je zdelo primerno ter skušali dati svojim nasprotnikom isto medicino kot so jo morali sami tako dolgo požirati.

Jugoslavija ali država SHS.

II.

Površje in prebivalstvo po narodnosti in veri.

Za one, ki ali niso imeli dosedaj prilike, ali si niso vzeli truda, da bi vsaj površno spoznali svojo domovino, veliko novo državo Srbov, Hrvatov in Slovencev, ali kratko Jugoslavijo, po njeni razsežnosti, po razmerju njenega prebivalstva, po njenih jezikovnih in verskih posebnostih in po svojem drugačnem narodnogospodarskem položaju, naj sledi nekaj kratkih podatkov v tem oziru. — Najnovejše statistike sicer niso še zaključene in na vporabo, vendar imamo že nekaj tozadevnega materijala v raznih posebnih spisih. Med drugim smo se posebno naslanjali v tem pogledu na — "Glavne statistične podatke o državi SHS" dr. J. Rus-a in na Anton Melikovo zemljepisno delo — "Jugoslavija".

Jugoslavijo ali državo SHS sesavljajo nastopne pokrajine, ki so bile prej medsebojno politično ali umetno ločene: severna in južna Srbija, Črnagora, Vojvodina (Banat, Bačka, Baranja), Bosna in Hercegovina, Dalmacija, Hrvatska in Slavonija, Medjimurje, Istra (Kastav in otok Krk) ter Slovenija (prej razdeljena na — Prekmurje, Štajersko, Kroško in Kranjsko). Vse to ozemlje obsega okroglo 250.000 kvadratnih kilometrov z okroglo 12 in pol do 13 milijonov prebivalcev, ki se delijo po pokrajinah približno tako-le:

Severna Srbija	2,900.000
Južna Srbija	1,700.000
Črnagora	240.000
Obmjne korekture ob Timoku pri Caribrodu ter pri Strumici	80.000
Vojvodina	1,400.000
Bosna in Hercegovina	2,000.000
Dalmacija	622.000
Hrvatska in Slavonija	2,622.000
Medjimurje	93.000
Istra	30.000
Slovenija	1,965.000
Kraljevina SHS	12,752.000

prebivalcev.

Kraljevina SHS je — kakor opisuje profesor Anton Melik v svoji prej citirani "Jugoslaviji" -- narodn adržava, t. j. politična tvorba samo enega naroda, jugoslovanskega, ki se nahaja v stanju narodnega nastajanja iz treh narodnih delov srbskega, hrvatskega in slovenskega ter manjših, doslej plemensko neopredeljenih narodnih skupin. Jugoslovani sicer niso izključno edini prebivalci države, tvorijo pa ogromno večino, namreč nad 85 odstotkov celokupnega prebivalstva. Dodatni 80 neznatni drobci drugih slovanskih narodnosti (po dr. Rusu 125.000 Čehoslovakov, 28.000 Malorusov in 15.000 Poljakov), kakor tudi prebivalci onih obmejnih delov, ki nam jih je nedavno odstopila Bolgarska. Ostalih 15 procentov odpade na neslovanske narodnosti in sicer: na Nemce, Madžare, Turke in Arnavte, na Romune ter Kucovlahe ali Cincare in naposled na maloštevilne Italijane ter na pripadnike raznih narodnosti (cigani, židje).

Prebivalstvo se deli torej po narodnosti:

Jugoslovani	10,900.000
Nemci	560.000
Madžari	450.000
Arnavti in Turki	550.000
Romuni in Vlahi	200.000
ostali	140.000
Skupaj	12,800.000

Po veri se deli prebivalstvo nastopno:

Pravoslavni	5,843.000
katoliki	4,923.000
muslimani	1,363.000
evangeljski	235.000
izraelci	73.000
ostali	5.000

V državi SHS torej nima nobena konfesija absolutne večine. — Na prvem mestu stoji pravoslavje z okroglo 47 odstotki, na drugem katoliška konfesija s 40 odstotki, ki ne zaostaja za pravoslavno. — Razmeroma močno so zastopani še muslimani z 11 odstotki. Večina Slovencev in Hrvatov je katoliške vere, a večina Srbov je pravoslavne.

Novice iz Slovenije.

Nova tvornica v Mariboru.

Slovenska banka in neka nemška družba sta ustanovili delniško družbo, ki je zgradila v Mlinski ulici štev. 13 v Mariboru tvornico trakov in pramen. Ta tvornica, ki se imenuje "Metra", delniška družba združene tvornice trakov in pramen, je že pričela z delom. Izdeluje trakove razne kaovosti in v različnih barvah, pa tudi pramene in vojaške potrebščine. Svoje delo bo tvornica razširila po kolavdiranju, ki se vrši te dni, tudi na druge stroke. To je prva in edina tvornica te vrste v Jugoslaviji, ki izdeluje predmete, katere so morali doslej dobavljati iz inozemstva in ki se tudi sedaj dobavljajo od ondod. Ustanovitev te tvornice pomeni velik napredek v jugoslovanskem gospodarstvu.

Bolniško zavarovanje trgovskih in drugih zasebnih nameščencev.

Iz Beograda poročajo, da je ministrstvo za socialno politiko izdalo odlok, po katerem sme bolniška blagajna trgovskega društva "Merkur" razširiti svoje delovanje po vsej državi. Središnjemu odboru v Zagrebu je ministrstvo naročilo, da naj čim preje izdela nov statut za zavarovanje pri "Merkurju", tako da bo isto moglo zlasti v Sloveniji čim preje začeti s svojim poslovanjem.

Bratislavski trgovski akademiki v Ljubljani.

V Ljubljano je prispelo 20 trg. akademikov iz Bratislave (glavnega mesta Slovaške). Na kolodvoru jim je pripravil prisrčen sprejem ljubljanski Klub akademikov. S kolodvora so jih povedli v restavracijo "Zvezda", kjer jih je čakala večerja. Prenočišče jim je dal na razpolago mestni magistrat v licejski telovadnici. Drugi dan so si ogledali vse zanimivosti mesta, opoldne pa jim je priredil Klub trg. akademikov obed v restavraciji "Mrak". V imenu izletnikov se je prof. Jukl zahvalil za ljubezniv sprejem, ki ga niso bili deležni še nikjer, dasi so prepotovali že vso Jugoslavijo in celo gornjo Italijo. Drugi dan so se odpeljali v Maribor.

Zaročila sta se

gdč. Pavla Plevelj iz Ljubljane in Gustl Appel iz Fürstenberga.

Smrtna kosa.

Po 24 let trajajoči bolezni je umrl na Jesenicah Janez Žvegelj.

V ljubljanski splošni bolnici je umrl 11letni Bogomil Porenta, ki je bil težko poškodovan pri razstrelbi granate na Goloveu.

V Stični na Dolenjskem so pokopali Anico Končina, roj. Roje, ki so jo prepeljali iz Ljubljane.

Na Jesenicah so našli 65letnega urarja N. Jedečka mrtvega v njegovem stanovanju. Zadel ga je mrtvoud. Bil je rodom Čeh.

Tragična smrt.

V Šiški se je ustrelil 19letni uradnik ljubljanske spedicijske tvrdke "Balkan" Rudolf Gustinčič in bil takoj mrtev. Pokojnik je bil rodom iz Trsta in vrl naroden mladenič. Kaj ga je gnalo v smrt, še ni pojasnjeno. Vesti, da je izvršil poneverbo, so neosnovane. Gustinčič je sicer v resnici dvignil pri svoji tvrdki 12.000 dinarjev za carinsko deklaracijo, a je ves denar, kakor se je dognalo na carini, tudi pošteno izplačal.

Ta nesrečni alkohol.

Nekateri domnevajo, da so nedelje ali prazniki samo zato, da se ljudje napijejo ali pa pretepajo. Pri tvrdki Wögerer v Krčevini pri Mariboru zaposleni Franc Augustiner se ga je tako nažehtal, da je padel in si pri tem razbil zadnji del glave. — Tudi Jakob Krement od iste tvrdke je postal žrtev alkohola. V pijanosti se je v gostilni sprl z drugimi gosti in dobil pri tej priliki velike rane nad desnim očesom in na glavi. Prepeljali so ga z rešilnim vozom, ki ga je zahtevala žandarmerija v Lajteršpergu, v maribor. bolnico.

Samomor v Trbovljah.

Iz neznanega vzroka si je pognal kroglo iz revolverja v glavo strojnik trboveljskega rudnika Ivan Močivnik. Težko ranjenega so sicer takoj odpeljali v ljubljansko bolnico, vendar pa je nesrečnež že na potu izdihnil, nakar je bilo njegovo truplo prepeljano v mrtvašnico k sv. Krištofu.

Obstreljen od obmejne straže

je bil 23letni posestnikov sin Janez Kotnik iz Dan pri Logateu, ko je spremljal nekega prijatelja čez mejo. Vračal se je ravno domov, ko je počil strel, ki je zadel fanta v glavo in ga močno ranil.

V oko ga ustrelil.

Antona Žužka iz Velikih Lašč je po neprevidnosti ustrelil posestnikov sin Jožef Hočevar s pištolo v desno oko.

Ker je streljal s staro puško.

Miha Gorenc, hlapec pri Francetu Gradu, posestniku v Petelinjah, je streljal s staro puško, ki se je vsled zastarelega naboja razletela. Kosci železa so mu priletefi v glavo in desno roko ter ga težko poškodovali.

Konj ga udaril po glavi.

Antona Žumbergerja, kočarja iz Lanišč pri Grosupljem, je konj tako močno udaril s kopitom po glavi, da mu je prebil lobanjo.

Ker je konja dražil.

V Ljubljano je prispel 36letni živinski spremljevalec Jožef Giglas iz Topole na Madžarskem ter se zglasil takoj na rešilni postaji, da mu obvežejo roko, ker mu je konj, ki ga je dražil, odgriznil mezinec. Tudi žival zahteva, da se ž njo lepo ravna.

Boj z vlomilci v Zalogu.

Tolpa vlomilcev je ponoči vlomila v železniške vagone v Zalogu pri Ljubljani. Tolpo so zasačili trije železniški čuvaji, ki so bili na straži. Čuvaj Anton Meze je ravno zgrabil enega izmed vlomilcev, ko je nenadoma od zadaj počil strel. Zadet od krogle v prsa, se je Meze zgrudil nezavesten na tla, vlomilci pa so pobegnili, seveda brez plena. Mezetovo stanje k sreči ni nevarno.

Tatvina na vlaku v Zidanem mostu.

Na postaji Zidani most je bila grofici Ireni Schaffgotsch ukradena iz vagona drugega razreda ročna torbica, v kateri je bilo dva tisoč kron gotovine in potni list, glasečе se na njeno ime. Tatvine je sumljiv neki moški, ki je ravno v času znamenja odhoda vlaka v vrvežu izginil.

Kaznovan obrekovalec.

Ptujsko sodišče je obsodilo Jožefa Bombeka na 14 dni strogega zapora, ker je na shodu v Dornavi očital kandidatu Petovarju, da je kot predsednik konjerejskega odseka od države za vzdrževanje žrebčarne v Selah določeno svoto denarja vtaknil v svoj žep.

Nemškutarstvo v Trbovljah.

Iz Trbovelj poročajo: Ravnatelj naše cementarne, pruski državljan Wormser, se očividno še vedno ne zaveda, da živi med nami kot tujec-gost. Ko ga je zadnjič deputacija Orjune opozorila na besede, ki jih je izrekel napram treni invalidom: "Mit der windischen Bagage will ich nichts zu tun haben" (s slovensko bagažo nočem imeti nikakega opravila), mu se veda ni bilo prav in je postal še bolj srdit. Njegov zvesti oproda je paznik Tome, ki obklada svoje ljudi celó s psovko "Verfluchte Nation". Poklical je tudi vse svoje paznike in jim strogo prepovedal vstop v Orjuno. On da stoji trdno in da se ga kot nemškega državljana ne sme preganjati v nobenem slučaju. Seveda pa ni omenil, kako se ima on ravnati napram nam, ako hoče živeti med nami in vživati našo gostoljubnost.

Peter Zgaga

Delavec je vreden svojega plačila — pravi pregovor.

Vse se organizira, vse hoče izboljšati svoj položaj.

Prekourno delo je plačano. Delo ob praznikih in nedeljah je plačano enkrat in pol.

Le pomislite, koliko denarja bi imela mati, če bi bila plačana za vse svoje delo in za ves overtime.

* * *

Noč ima svojo moč in noč ima tisoč oči — pravijo ljudje.

Če ima noč tisoč oči, jih morajo imeti sosedje najmanj miljon.

* * *

Pijanci so različni. Eden obrača tako, drugi drugače. Ponavadi pa vsak pijanec dosti govori in klepeče brez vsakega smisla.

Nobena pijanost pa še ni proizvedla toliko brezsmiselnega klepetanja kot jo je povzročila ameriška prohibicija.

* * *

D'Annunziju se kisajo možgani. Jesih v njegovi glavi proizvaja čudne besede, izvanredna načela in nerazumljive želje.

Pred kratkim je rekel: Jaz bi se rad razpršil v slavi dvajsetega stoletja!

Na odprt sod gazolina naj sede in cigaro naj prižge, pa se mu bo vresničila želja.

* * *

Brez dvoma bi se Združene države bolj interesirale za Nemčijo, če bi mogle dobiti od Nemčije nekoliko več interesov.

* * *

Pred kratkim je imel v New Yorku sodnik Gary govor o 12-urnem delu.

Ta srednjeveški sistem je odločno zagovarjal. Z najlepšimi barvami je slikal dobrote dvanajsturnega delavnika ter povdarjal, da tega ni mogoče izpremeniti.

Govor bi imel trajati poldrugo uro.

Gary je pa govoril le 45 minut. Naenkrat mu je namreč prišlo slabo in je omedlel.

Če ga je petinštirideset minut trajajoče gobezdanje do nezavesti izmučilo, kaj bi reva počel, ako bi moral delati dvanajst ur pri žareči peči?

* * *

V nekem malem ameriškem mestu se je pripetil čuden slučaj.

Življenja sit človek je skočil v vodo.

Farmar je skočil za njim ter ga rešil.

Rešeni je potegnil vrv iz žepa ter se obesil na bližnje drevo. Farmar je vse to mirno gledal ter naznanil oblastim.

Sedaj so ga zaprli, ker ni preprečil samomora.

Na vprašanje, zakaj ni hotel prerezati vrvi, je farmar prostodušno odvrnil:

— Mislil sem, da se je obesil v namenu, da se posuši.

* * *

V Ameriki je navada, da poroči ženina in nevesto mirovni sodnik. Poznam pa nekaj zakonskih parov, o katerih domnevam, da jih je poročil vojni tajnik.

* * *

Začela se je druga obravnava proti sinu multimilijonarskega peka Wardu, ki je ustrelil bivšega mornarja Petersa.

Dvomljivo, je če bo Ward obsojen.

Wardove štruce pa vseeno utegnejo postati nekoliko manjše, kajti nihče ne more zahtevati, da bi Ward iz svojega žepa plačal silno visoke sodnijske stroške.

Jugoslovanska Katol. Jednota

Ustanovljena l. 1898 — Inkorporirana l. 1901

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki:

Presednik: RUDOLF PERDAN, 933 E. 185 St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106 Pearl Ave., Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik neizplačanih smrtnin: JOHN MOVERN, 412 — 12th Ave. East, Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik:

Dr. JOS. V. GRAHEK, 303 American State Bank Bldg., 600 Grant St. at Sixth Ave., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:

ANTON ZBASNIK, Room 206 Bakewell Bldg., cor. Diamond and Grant Streets, Pittsburgh, Pa.
MOHOR MLADIC, 1234 W. 18 Street, Chicago, Ill.
FRANK SKRABEC, 4822 Washington Street, Denver, Colo.

Porotni odbor.

LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTA, Black Diamond, Wash.
FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Združevalni odbor:

VALENTIN PIRC, 780 London Rd., N. E., Cleveland, O.
PAULINE ERMENC, 539 — 3rd Street, La Salle, Ill.
JOSIP STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELARC, 538 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotino uradno glasilo: "Glas Naroda".

Vse stvari tikajoče se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljatve naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošilja na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolniška spričevala naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom za obilen pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se zglasi tajniku bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko vstanovi z 8 člani ali članicami.

Iz Jugoslavije.

Jugoslovani v Mongoliji.

V Avstrijo se je vrnil pred nekj bivši avstro-ogrski vojni vjetnik iz Mongolije. Izjavil je, da se nahaja v Mongoliji in Mandžuriji (kitajski pokrajini) še približno 10.000 bivših vojnih vjetnikov iz nekdanje avstro-ogrske monarhije, med njimi tudi večje število Jugoslovanov. Ti vjetniki se zaradi različnih ovir in potežkoč dosedaj niso mogli vrniti v domovino. Ako je vest resnična, naj bi se vendar potrebno ukrenilo, da se našim rojakom omogoči povratek v domovino.

Arhivi pokojnega kralja Nikole.

Poročali smo že, da so v Črni gori nedavno našli zakopane arhive in dragocenosti pokojnega kralja Nikole. Ker se nahajajo v arhivih za jugoslovansko narodno zgodovino izredno važni podatki, je ministrski svet sklenil, da se najditelju arhivov izplača nagrada v znesku 75,000 dinarjev.

Oblak se je utrgal; škoda je ogromna.

Beograjsko "Vreme" poroča iz Andjelovca o prelomu oblakov 17. vel. travna ponoči, ki je izzval pravo paniko v mestu. Dopisnik profesor Ristić poroča: Bil je krasen dan in mnogi meščani se niti domov še niso vrnili iz okolice, ampak noč je bila črna. Okoli 9. ure nastane strahovit prizor v prirodi, v zraku: v hipu so se zbrali strahoviti oblaki, strele so udarjale druga za drugo — nebo se je vžgalo, grmelo je strahovito in voda se je vlila iz oblakov ne kot iz škafa, kakor se navadno pravi, temveč kot iz oceana! Zdelo se je, da zemlja trepeta pod udarci vode, ker vsemu temu se je pridružila še toča srednje velikosti. Vse to je trajalo približno eno uro — bila je godba, od katere ledeni duša in srce. Nikdo ni pokazal glave iz hiše, vsakdo je mislil, da je najbolje zavarovan v svoji hiši. Pa celi potoki so tekli po mestu in vdirali v kleti, potem pa tudi v nižje stoječe hiše; in tudi strehe so odnehale in puščale vodo, ki je močila notranjost človeških bivališč. Po preteku ene ure šele je poplava prenehala, ali deževalo je še vedno in šele ob enajstih se je priroda popolnoma pomirila. V vseh hišah je vladala popolna zbeganost, žene so jokale, otroci vekali, vse je bilo v največjem strahu, da voda vse preplavi in poduši. Škoda je zelo velika.

Sedaj je čas za nove vloge

Početkom 1. julija prične se nova doba za obrestovanje vlog. Pri tej priliki hočemo vse vloge, katere prejmemo do 10. JULIJA, obrestovati že s-

1. julijem
na
"special interest account".

Vporabite to priliko in vložite Vaše prihranke pri nas, kjer so varni in Vam nosijo —

4% na leto.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Glavno zastopstvo Jadranske Banke.

NOVA ZANIMIVA KNJIGA

NA KRVAVIH POLJANAH

Spisal Ivan Matičič

Cena s poštnino $1.50

TRPLENJE in strahote z bojnih pohodov bivšega slovenskega planinskega polka.

V knjigi so popisani vsi boji bivšega slovenskega polka od prvega do zadnjega dne svetovne vojne. Iz Galicije, z Doberdoške planote, z gorovja s Tirol, Fajtjega hriba, Hudega Loga, Sv. Gabrijela, Pijave in o polkovem uporu ter njega zakletvi.

Knjiga je trdo vezana, vsebuje 270 strani in 25 slik iz vojne.

"GLAS NARODA" 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Zagonetno, toda resnično.

Cudovita zgodba.

Ne vrjeli bi te povesti, če bi ne bila sporočena ob absolutno zanesljive in verodostojne strani. Čuli smo jo po pogrebu vinskega trgovca, Avgusta W. in izvedeli smo, zakaj nismo čuli ničesar več o plavolasi Ani, ki je pred osmimi leti brez sledu izginila.

Avgust W. je bil sin nekega premožnega angleškega posestnika, ki se je udeležil kot častnik številnih bojev proti domačim upornim plemenom v Afriki, a je moral radi par škandalčkov sleči pisano suknjo ter se izseliti. Nekaj časa se je baje potepal po južno-ameriških republikah in končno ga je zanesel veter v New York, kjer se je posvetil vinski trgovini. Ko se je pisec seznanil žnjim, je že tudi na zunaj izgledal kot kak birt. Bil je skoro šest čevljev visok, šorokopleč, rejen. Imel je majhne oči, goste, črne lase, melanholične brke in debele ustnice. Nam vsem se je zdelo nerazumljivo, kako se je mogla nežna, plavolasa deklica, kot je bila ta Ana, odločiti, da se poroči s tm velikanom, ki je postal v pijanosti zelo brutalno zopern.

Kmalu je vedel ves svet, da je Ana varala svojega moža. Le Avgust ni tega vedel. Sprejel je k sebi svojega nečaka, lepega mladega fanta, velikega in vitkega, z rjavimi lasmi in sinjimi očmi. Ta nečak naj bi mu vodil knjige ter stanoval pri njem. Vsi stalni gostje so vedeli, da sta Fred in njegova plavolasa teta zelo intimna. Le Avgust ni tega zapazil.

Nekega dne pa se je pojavil dober prijatelj, ki je smatral za svojo sveto dolžnost odpreti Avgustu oči. Od tedaj naprej je videl Avgust marsikaj, kar mu je prej ušlo. Ni pa rekel ničesar in tudi ni dal ničesar zapaziti.

Nekega jutra je izjavil svoji ženi, da mora odpotovati po opravkih za par dni. Spravil je potrebne stvari v kovčeg ter odšel. Sredi noči pa se je nenadno in nepričakovano vrnil. Še istega dne sta Ana in Fred izginila. Avgust je šel po svojih poslih kot običajno. Na vprašanja, kje sta njegova žena in nečak, je le odgovoril, da je poslal oba v Anglijo. Rekel je, da se je lotilo obeh domotožje.

Pred par tedni je umrl Avgust W. in po pogrebu je čul pisec naslednje poročilo glede dogodkov v oni noči:

* * *

Avgust je stal, porogljivo smehljaje se, sredi vrat. Ana in Fred sta bleda in vsa tresoča se, skočila iz postelje.

— Pojdiva v drugo sobo, — je rekel Avgust. Stopil je k svoji pisalni mizi, vzel dve stari pištoli iz predala, ju skrbno nabasal ter rekel:

— Pravzaprav bi vaju moral spoditi kot garjeva psa z bičem iz hiše. Hočem pa vama nuditi čast, da odloči usoda. Ti, Ana, boš štela. Pri treh ustreliva oba naenkrat. Preživeli obdrži babnico.

Podal je Fredu pištolo. Rekel mu je, naj se postavi v kot sobe, dočim se je sam postavil v drugi kot.

Ana je histerično ihtela, a vrgla na svojega moža pogled poln sovraštva. Fred je zrl nanjo.

— Tega ne morem storiti, — je vzkliknila, a njeni ustnici sta se pri tem stvorili kot da hoče izgovoriti besedo "ena". Fred ji je prikimal, kajti razumel jo je. Kakorhitro bo rekla ena, naj strelja.

— Tega ne morem storiti, — je ihtela Ana.

— Moraš, — je zagrmel Avgust. — Razumeš, Fred. Nikdo ne strelja pred tri.

Mrka odločnost se je pojavila na obrazu mladeniča. Oba sta dvignila pištolli.

— Štej, — je ukazal Avgust.

Ana je odprla usta.

— Ena, — je rekla.

Fred je sprožil. Avgust je omahnil nazaj ter se naslonil na steno. Kroglja je napravila luknjo v njegovi srajci, a nobena kri se ni prikazala.

Tedaj pa je izpregovoril Avgust:

— Tvoj strel je oddan. Jaz nisem čul reči tri, a sedaj sem pač jaz na vrsti.

Dvignil je orožje, skrbno pomeril ter sprožil. Ko se je razkadil dim smodnika, je sedel Fred na tleh, stokal ter si držal roko na licu. Kroglja mu je raztrgala desno lice.

Avgust je položil pištolo na mizo.

— Dobro, sem meril, — je rekel mirno. — Hotel sem ga zaznamovati. Od sedaj naprej se ne bo več tako zelo veselila njegove lepote, Ana. Lahko ga obdržiš. Glej, da se mi izgubiš iz hiše in vzemi ga s seboj.

Odprl je vrat. Jokaje se je opotekla Ana ven. Fred ji je sledil ter pritiskal svoj krvavi robec na lice.

Ko je bil sam, se je Avgust mrko nasmehnil. Nato se je slekel ter snel oklep, katerega je nosil na prsih in v katerem je napravila kroglja nasprotnika majhno vdolbino.

Plini v rudnikih.

Tekom požarov v kovinskih rudnikih je že mnogo ljudi izgubilo svoje življenje, drugi so se onesvestili, mnogo časa, truda in denarja se je po nepotrebnem potratilo, in to vse radi pomanjkljivega poznavanja plinov, povzročenih od ognja, in načinov, kako se jih je treba čuvati.

Dim navadno vsebuje v prvih urah po požaru precej strupenega plina, zlasti ogljikokisa. Ta plin je tako strupen, da par dihljajev utegne že zadušiti človeka. Vendar se rudarjem baje ne zdi nič posebno nevarno, ako prodirajo globoko v rov, napolnjen z dimom. Druga nevarnost izvira iz drznosti, s katero rudarji, ne meneč se za nevarnost, gredo pod zemljo, čim je dim izginil. Ljudje tehnično izobraženi in z dolgo izkušnjo, trdijo, da se čutijo popolnoma varne, dokler sveča ali celo karbidna svetilka gori. Pri tem pa pozabljajo, da moreta sveča in karbidna svetilka goreti popolnoma normalno v zraku, ki vsebuje zadosti ogljikokisa, ki bi pa zadušil človeka v par minutah. Mnogo smrti je nastalo radi tega nepoznavanja požarnih plinov v rudnikih.

Rudarski urad priporoča v nedavno izdani brošuri o požarih v rudnikih, da bi moral biti vsak rudnik opremljen z aparati za odkrivanje plinov. Da se dožene prisotnost okljikokisa in enakih strupenih plinov, pa je od vseh priporočenih sredstev najbolj uspešno, ako se vporabi za eksperiment kako malo živalico ali ptiča. Kljub temu, da se navadno rudarji delajo norca iz ljudi, ki jemljejo ptiča seboj v jamo, je vendarle to jako pametno in praktično ravnanje.

Tihotapstvo s svilo cvete.

Svila, katere uvoz je deloma prepovedan, deloma visoko carinjen, se zelo tihotapi v Jugoslavijo in mnogi trgovci so bili zaradi tega že občutno kaznovani. Tihotapstvo mora res veliko "nesti", ker kljub težkim kaznim ne preneha. V Novem Sadu je bil pred nedolgim časom neki dr. Hinko Hirschl, član zagrebške tvrdke Filip Hirschl i drug, prijet zaradi tihotapstva s svilo. Čez par dni je bil po bogve čigavi intervenciji puščen na svobodo. Sedaj je pa ta Hirschl zopet kaznovan od carinskih oblasti na globo 800.000 dinarjev, obenem je pa odredil veliki župan preiskavo proti novosadskemu velikemu kapitanu polic. šefu Varičku, kar je Hirschla izpustil iz zapora.

Pravice otrok.

Veliko se sliši o ljudskih pravicah in ne malo tudi o ženskih pravicah, ali o pravicah otrok se govori bore malo in se o njih zavedamo še manj.

Neprekličena človeška prava so pravice do življenja, do svobode in do dosege sreče. Pravice otrok so pravice človeka v toku razvoja.

Ali ker otrok v svojih ranih letih ne more sam izbirati za sebe, je on odvisen od izbire drugih glede načinov, ki naj omogočajo pravilno življenje. Ker je otrok začetnik življenja, je ustvarjanje zdravega telesa največje važnosti zanj. Prva pravica otroka je zato: — pravica do zdravega telesa. Najprej ima otrok pravico, da se rodi zdrav. Strašno odgovornost nosijo starši v tem pogledu. Potem ima otrok pravico do take pažnje in oskrbe, da naj ohrani njegovo telo pri zdravju.

Nedavno je mala rudarska naselbina na jugu nastavila občinsko in šolsko bolničarko. Med drugim je le-ta stehtala šolsko deco in našla, da je 53 odstotkov izmed njih tehtalo izpod teže, primerne za njihovo starost. Po dveh ali treh letih delovanja med njimi je le 12 odstotkov otrok bilo pod normalno težo. Jasno je torej, da pred prihodom one bolničarke 53 odstotkov otrok ni dobivalo tega, do česar so imeli pravico. Ako je moglo delovanje ene same bolničarke tako znižati število podhranjenih in slabo hranjenih otrok, potem to pomenja, da je nekdo kril njih pravice.

Druga pravica otroka je vzporedna s človeško pravico do svobode. Seveda, otroku se ne more dajati toliko svobode kolikor odrastlim, ali on ima vendar pravico v tem pogledu. Ima pred vsem pravico biti on sam, biti otrok. Ima pravico, da se igra, poskakuje, se veseli in kipi radosti življenja — da raste. Ima pravico do popolne mere otroštva, in nikaka tovarniška stena ga ne bi smela oropati te pravice. Otroštvo je moštvo ali ženstvo v toku razvoja. Otrok ima pravico do popolnega deleža na tem razvoju. —

Tretja neprekličena pravica vsakega človeka je pravica do sreče. Vsakdo ima pravico, dokler ne krši enakih pravic drugih, izvrševati poklic ali posel, ki mu najbolj prija. Otrok nima sicer še poklica, ali on ima vendar slično pravico. On ima namreč pravico, da se mu pripravlja pot za dosego sreče. Predvsem to pomenja, da ima on pravico do izobrazbe.

Nekdaj zakon ni prisiljeval staršev, da pošiljajo svoje otroke v šolo; dandanes je šolski pouk obvezen za vse. Kljub temu smo imeli leta 1920. skoraj pet milijonov ljudi v Združenih državah v starosti čez deset let, ki niso znali pisati ne čitati. Imamo torej strašno veliko število Amerikancev, kateri v mladosti niso imeli prilike za izobrazbo.

Mnogo drugih milijonov ljudi je, ki niso imeli primerne izobrazbe. Prosvetni urad je nedavno dognal na podlagi podatkov, da smo povprečno narod šestrazredne ljudskošolske izobrazbe. To pomenja, da povprečna šolska izobrazba vstakega Amerikanca sega le do šestega razreda ljudske šole. To je jako neprimerna izobrazba za državljane velike demokracije. Ameriški otrok ima pravico do več.

Kaj pa pomenja vse to govorjenje o pravicah otrok? Pomenja, da bi otrokova pravica do zdravega telesa, uživanja otroštva in do izobrazbe, morala biti zajamčena po državnih zakonih ravno tako kakor so zajamčene druge pravice.

Ti podatki poleg dejstva, da smo narod šestrazredne izobrazbe s petimi milijoni nepismenih, so revno spričevalo o oskrbi in priložnosti, ki se nudi otrokom v tej deželi.

Šolska proslava trezvosti

se je obhajala 24. maja po vseh srednjih šolah v Sloveniji. Na teh proslavah so sodelovali s predavanji zdravniki.

Nekaj o Fordovih industrijah.

Poroča Stanley Boone.

Kmalu se bo pričelo razpošiljanje železne rude, vzete iz majhnega rudnika v Michigamme, ki leži na severnem polotoku Michigana. Ta ruda bo pričela odhajati v smeri proti jugu. Rudnik je bil prej last Cleveland Cliffs Co., a že več let niso v njem obratovali. Zopetno otvorjenje tega rudnika pomenja pričetek enega najbolj znamenitih industrijalnih eksperimentov, kar se jih je kedaj lotil kapitalistični sistem. Železni rudnik v Michigamme je last — Henry Forda.

Pomen Fordovih industrij hočemo osvetliti tukaj z vidika, da skuša ta kapitalist, proti združeni opoziciji mogočnih finančnih in industrijalnih interesov v Zdr. državah, zgraditi ogrodje industrijalne občine, ki se lahko sama zaklada z vsem potrebnim. Ta industrijalna občina obsega zemljo, premog, železo ter izdelovanje strojev z vsem, kar spada zraven. Vse to pa zavzema velikanski obseg. Fordove industrije imajo še prav poseben pomen v zvezi s spojilnim gibanjem delavskih strokovnih organizacij, kateremu gibanju se pridružuje vedno več delavcev.

Fordova posestva na severnem polotoku obsegajo približno 400.000 akrov ter vsebujejo bogate sklade rude. Železno rudo iz — Michigamme rova pošiljajo po železnici v Escanaba, in od tam z ladjo tekom tridnevnega potovanja preko Michiganskega jezera, po Mackinac ožini, Huron jezeru, St. Clair reki, St. Clair jezeru ter Detroit reki v topilnice v Sprigwells, ki je predmestje Detroita. Tam se izpremeni železno rudo potom Fordovega procesa v jeklo. To jeklo se uporabi za izdelovanje traktorjev v Dearbornu, nadaljnem predmestju Detroita ter za izdelovanj eavtomobilov v — Highland Park, tretjem predmestju Detroita.

Fordova železnica, Detroit, Toledo and Ironton, teče sedaj le južno od Detroita. Veže njegove topilnice in delavnice z njegovimi lastnimi premogovniki v Kentuckyju. V tej verigi manjka še vedno en člen, in vsled tega je treba uporabiti neko drugo železnico na razdaljo par milj.

Ford ne bo brez dvoma toliko časa počival, dokler ne bo njegova lastna železnica vezala vseh njegovih obratov in dobavnih virov.

Ford je pričel pred par leti posel avtomobilskega fabrikanta v majhnem obsegu. Danes je lastnik Ford Motor Co., v Highland Parku; topilnic v Springwells; tvornice za traktorje v Dearbornu; Fordove farme v istem kraju s Fordovim skladiščem za žito; Dearborn Independent, tedenskega lista; Fordove bolnice v Detroitu, največje bolnice na številne milje v okrožju; skladov železne rude na severu; gozdov D. T. & I. železnice. K temu bodo najbrž prišle še nitratne naprave in elektrarne v Musele Shoals, kajti Ford skuša na vsačine dobiti od vlade potrebne koncesije za to.

Če bo Ford podaljšal svojo železnico, kot vsi pričakujejo, bodo njegove železnice izpopolnile ladje, ki spajajo njegove topilnice z železnimi rudniki in premogovniki. Te topilnice, ki se nahajajo v sredini med temi bazičnimi mineralnimi snovmi, stoje takorekoč na istem mestu kot njegove tvornice za izdelovanje traktorjev in avtomobilov. Tvornica za izdelovanje traktorjev stoji v sredini njegove produktivne zemlje, na kateri kultivirajo traktorji žito in druge pridelke ter jih spravljajo na trg in v skladišča. Stavbinski les in mlekarski proizvodi so tam uspeh neposrednega razvoja. Obstoja nadalje možnost, da bo njegova železnica zvezala ozemlje v Michiganu s tvornicami umetnega gnojila v Muscle Shoals in k temu bo lahko še prišlo elektriziranje železnice ter zveza z vlačilnimi čolni z zalivom.

Vse to pomenja le zunanji obris slike, ki je že izpopolnjena s tisoč podrobnostmi. Fordove industrije proizvajajo koks, plin, katram ter druge stranske produkte in končno benzol za obratovanje traktorjev in avtomobilov.

Iz njegovega premoga izdelujejo tudi amonijev nitrat, katerega se uporablja kot umetno gnojilo. Ford gradi hiše za svoje delavce ter obratuje paternalistično prodajalne. Vodn enaprave, električna sila in druge utilitete dobavlja on sam za svoje "občine". Centralizacijo celega sistema hoče doseči s pomočjo velikanskega uradnega poslopja, ki bo grajeno tekom tekočega poletja v Dearbornu.

Roman lepe Rusinje.

Kamor je prišla lepa Rusinja, povsod je vnemala moška srca. — Slednjič so se začele boljše zakonske polovice pritoževati, in jugoslovanski vladi ni kazalo drugega, kot da jo je izgnala.

Ne le dobrota, tudi lepota je včasih sirota.

Ruska begunka Pavla Pavlovna L. je dama iz ugledne aristokratske družine. Fina, nežna, z globokimi zasanjanimi očmi — krasotica! Lani je s svojim soprogom zbežala pred boljševiškim nasiljem. Soprog je ostal na Galipolisu pri ostankih Vranglove armade gospa Pavla Pavlovna pa je prispela v Jugoslavijo. Kamor je prišla, koder je šla, je s svojo izredno lepoto tajala moška srca in vnemala neutešno ljubav. En sam njen pogled je bil njena zmaga. In začele so se afere. Samski kavalirji so tugovali za njenimi pogledi, v mnogih družinah so se začele trgati zakonske vezi. Zgodilo se je to v Nišu, kjer se je Pavla Pavlovna najprej stabilirala, in nato v Beogradu ravno tako.

Gospa Pavlovna je bila zadnje mesece nameščena v finančnem ministrstvu. Toda kmalu so začele iz province prihajati zapuščene soproge, katerih slabše polovice so se zagledale v lepo Rusinjo. Zakonski entuzijasti kratkomalo niso več marali za svoje ženice. Tudi v finančnem ministrstvu je kmalu prenehala vsaka subordinacija. Gospod načelnik prve klase, pa oni druge in tretje, do sekretara in praktikanta, vsi so izgubili smisel in interes za račune in hladne številke, ko so v mrtvo birokracijo ministerijalnih sobam zasijale globoke oči gospe Pavle Pavlovne.

Toda, bože moj, kje so časi romantike in sanjavega trubadurstva! Gospa Pavla Pavlovna je prišla v Beograd v pozni moderni vek resnosti in morale. Še policijo je spravila v največjo zadrego. Policija pri najboljši volji ni mogla pritožb zapuščenih soprog kratkomalo stisniti me dakte na policah. In končno še oziri na čuvanje državne avtoritete! Zato je kratkomalo razrezala vozel s tem, da je ruski krasotici preskrbela pasoš za Bolgarijo. Gospa Pavla Pavlovna je torej radi svoje veličastne lepote morala preko meje naše svobodne države Jugoslavije.

Čudna je ta zgodba, zlagana pa ni. Vzeta je iz beograjskih listov.

Zanimiva pravda v Subotici.

Pred okrožnim sodiščem v Subotici se bo v kratkem vršil zanimiv proces. Razpravljalo se bo o aferi s svilo. Trgovski pomočniki tvrdke Székelyi & Vuković so dve leti kradli iz skladišča omenjene tvrdke svilo in sukno ter prodajali blago po Subotici. Skupna vrednost ukradenega blaga znaša nad miljon dinarjev. Ukradeno blago so po zelo nizki ceni kupovali vsi sloji subotiškega meščanstva. Sedaj so obtoženi kot sokrivci bogataši in siromaki, krojači, gospodinje in delavci. Obtoženih je 40 oseb. Prič je 7, odvetnikov-zagovornikov pa 10.

ROLE za PIANO
SLOV. IN HRVATSKE
dobite edino pri:
NAVINŠEK-POTOKAR
331 Greene St., Cannonsburgh, Pa.
PIŠITE PO CENIK.

Svoboda pri ženitvi.

Tirolski žandar je moral v penzijon, ker se je oženil nečastno za svoj poklic. — Z ljubico je imel že prej otroka. — Ministrstvo pravi, da ni res, da bi imel vsakdo pravico oženiti se s komur bi hotel.

Orožniški vodja Iv. P. v Sazburgu je bil temeljem preiskave disciplinarne komisije, ki ga je spoznala krivim, disciplinarno upokojen, ker se je oženil "nečastno za svoj poklic". Orožnik se je namreč oženil z dekletom, ki je bilo že pred poroko obsojeno na štiri mesece v ječo. Orožniška disciplinarna komisija je smatrala orožnika Ivana, zaradi zakona z bivšo tatico onečaščenim in nevrednim, da bi nosil še nadalje uniformo avstrijskega republikanskega varuha javne varnosti. Upokojeni orožnik se je pritožil na upravno sodišče in je navedel, da je smatral za častno dolžnost, vzeti v zakon svoje dekle: njegovo razmerje ž njo ni ostalo brez posledic in prav zato so jo vrgli roditelji iz hiše. Da reši svojo njeno in bodočega otroka čast, jo je vzel. Res je, da je bila kaznovana zaradi tatvine, a kazen je prestala, se skesala, poboljšala. Odpustil ji je. Mar naj reva trpi za greh večno? Ali ni učil Bog odpuščati grehe, da bodo odpuščeni tudi nam. Ni li rekel Jezus padli ženi: — Vstani in ne greši več! — Sicer se pa sme vsak moški svobodno ženiti s komur hoče, ker ta pravica mu je zajamčena po ustavi in po vesti. — Ministrstvo za notranje zadeve je na ta ugovor odgovorilo, da ni nikake ustavne pravice za svobodno poročanje s komerkoli.

Stališče avstrij. rep. ministrstva je vsekakor zelo reakcionarno. — Gotovo je tatvina gd zločin. Toda še manj grdo ni vlačugarstvo ali sleparstvo. Najdejo se celo visoko stoječi možje, ki imajo za žene bivše vlačuge ali sleparke. niso redki vplivni možje, ki so jim žene znane prešestnice, verižnice in sleparke, a nihče jih ne smatra zato za brezčastne. Svet je torej nedosleden. Bedni orožnik naj bi bil glede svoje zakonske družice izbirčnejši nego so marsikateri visoki dostojanstveniki? Orožnik se ne sme zvezati z bivšo tatico, dasi se je poboljšala. A na drugi strani je znano, da so bivše vlačuge še ugledne dame! Razsodba upravnega sodišča bo gotovo zanimiva in značilna za duh, ki vlada danes v avstrijski republiki.

Promocija.

Na dunajski politehniki je bil te dni diplomiran kemik Leon Kavčnik iz Ljubljane.

Pozor čitatelji.

Opozorite trgovce in obrtnike, pri katerih kupujete ali naročate in ste z njih postrežbo zadovoljni, da oglašujejo v listu "Glas Naroda". S tem bosto ustregli vsem

Uprava "Glas Naroda"

OJAKE opozarjamo, da je cena za "Slovensko-Amerikanski Koledar" ista za Jugoslavijo kot za Ameriko — 40 centov.

Pošljite nam svoto in naslov svojega prijatelja v starem kraju in poslali mu bomo knjigo naravnost.

ZANIMIVE KNJIGE ZNANIH PISATELJEV po znižani ceni.

Kako sem se jaz likal. Spisal Jakob Alešovec.
Povest slovenskega trpina. V pouk in zabavo. 1., 2. in 3. del. Vsi 3 zvezki vsebujejo 448 strani, $1.60

Ljubljanske slike. Spisal Jakob Alešovec.
Vsebuje 30 opisov raznih slovenskih stanov, ima 263 strani, .70

Prihajač. Spisal Dr. Fr. Detela.
Splošno priljubljeni ljudski pisatelj nam tu slika v krasni povesti življenje na kmetih z vso svojo resnobo in težavami ter nam predočuje ljudstvo resnično tako, kakršno je. Knjiga vsebuje 157 strani, .50

Juan Miseria. Spisal P. L. Coloma.
Zelo zanimiva, iz španskega prevedena povest. Vsebuje 170 strani, .60

Ne v Ameriko. Spisal Jakob Alešovec.
Povest Slovencem v pouk. Po resničnih dogodsestavljen. Vsebuje 239 strani, .65

Darovana. Spisal Alojzij Dostal.
Zgodovinska povest iz dobe slovanskih apostolov. V to povest je vpleteno delovanje in boj med krščanstvom in poganstvom pri starih Slovanih. Vsebuje 149 strani, .45

Malo življenje. Spisal D. Fr. Detela.
Kmečka povest, ki posega do dna v življenje slovenskega ljudstva ter se zlasti odlikuje po živo in resnično slikanih domačih značajih. — Vsebuje 231 strani, .55

Znamenje štirih. Spisal Conan Doyle.
Kriminalni roman. Po vsem svetu znana povest, ki opisuje premetenost tajnega policista Sherlock Holmesa ter njegova bistroumna pota, kako je prišel na sled skrivnostnim zločinom. Vsebuje 144 strani .50

Jernač Zmagovač. Spisal Henrik Sienkiewicz.
Dve značilni povesti iz ljudskega življenja in trpljenja. Vsebuje 123 strani, .45

Gozdarjev sin. Spisal F. S. Finžgar.
Globočutna in pretresljiva slika znanega in povsod priznanega pisatelja. Vsebuje 56 strani, .25

Zadnja kmečka vojna. Spisal Avgust Ienca.
Zgodovinska povest. Slavni pisatelj nam opisuje, kako je nastal kmečki punt in kako so se nasi očaki, na čelu jim kmečki kralj Matija Gubec, nadalje kmet Elija Gregorič in drugi kmečki junaki borili zoper prevzetne graščake in junaško umirali mučeniške smrti. Vsebuje 378 strani, .75

POŠTNINA PROSTA

"GLAS NARODA"
82 Cortlandt St., New York

SOSEDNJA HIŠA.

43

A. C. GREEN. Za "Glas Naroda" prevel G. P.

45 (Nadaljevanje.)

— Združiva svoje moči, Miss Butterworth. Vi niste hoteli že od prvega pričetka priznati podlage za svoje naziranje ter mi raditega niste hoteli sporočiti svojih nazorov. Ali imate sedaj že več gotovosti? Ali ni že prepozno uveljaviti vaše nazore?

— Jutri ne bo še prepozno, za to, — sem odgovorila.

Šele tedaj je bil prepričan, da se mu ne bo posrečilo prisiliti me. Priklonil se je nalahko.

Pozabil sem, da ste se hoteli pečati s to zadevo ne kot moja sodelovalka, temveč kot moja tekmovalka.

Sledil je nadaljni poklon. Jaz se nisem raditega prav nič razburjala.

— Na svidenje jutri.

Nato sem ga zapustila.

Nisem se takoj vrnila k Miss Spicer, temveč šla najprvo v modistovsko trgovino Coxa ter nato k Mrs. Desberger in konečno v urade različnih tramvajskih kompanij mesta. Ni se mi posrečilo najti niti najmanjšega znaka, ki bi me mogel privesti na sled prstanom. Prišla sem zopet do zaključka, da ni Ruth Oliver prstanov niti izgubila, niti vrgla proč, temveč da jih mora še imeti sebi. Vrnila sem se k Miss Spicer s trdnim namenom, da ne bom preje počivala, dokler ne preiščem celega stanovanja ter najdem prstane.

Veliko presenečenje pa je čakalo name. Ko mi je služabnik odprl vrata, sem takoj poznala na njegovem obrazu, da se je pripetilo nekaj neprijetnega. Vprašala sem ga in napol obotavljaje mi je odgovoril:

— Nekaj posebnega se ni zgodilo, a Miss Spicer se boji, da boste hudi. Miss Oliver je zbežala, ko jo je hišinja pustila za trenutek samo.

Sedemindvajseto poglavje.

Vzkliknila sem od presenečenja ter pohitela po stopnjicah navzdol.

— Ne odpeljite se, — sem zaklicala kočijažu. — V desetih minutah vas zopet potrebujem.

Nato sem zopet pohitela po stopnjicah navzgor in sicer v duševnem stanju, na katerega pač nisem mogla biti ponosna. Kakšna sreča, da me ni videl Mr. Gryce.

— Izginila je? Miss Oliver je izginila? — sem zakričala nad hišnjo ki se je skušala skriti v neki kot.

— Da, a to ni moja krivda. Tako mirno je ležala, da sem mislila, da se lahko oddaljim za eno minuto. Ko pa sem se vrnila, je manjkalo njene obleke. Morala se je zmuzniti skozi glavna vrata ravno ko je pometal služabnik na drugem koncu veže. Ne razumem kje je dobila toliko moči, da pobegne.

Tudi jaz nisem tega razumela. Hitro sem odšla v sobo, katero sem še pred par urami zapustila s tako veselimi nadami. Izgubila pa nisem niti trenutka ter takoj vse preiskala. Rjavo spodnje perilo je še v omari.

— Ali je ročna torbica še tukaj? — sem vprašala

— Da, stala je na istem mestu pod mizo. Na umivalniku so bili še vsi toaletni predmeti, katere je prinesla Miss Oliver s seboj Kako zelo se ji je moralo muditi, da je pustila najbolj potrebne stvari.

Miss Spicer mi je dovolila telefonirati policijskemu glavnemu stanu ter mu dati opis mlade deklice s prošnjo, naj se nas takoj obvesti, če bi kje našli tako osebo.

— Nimam namena privesti jo zopet k vam, — sem rekla Miss Spicer, ko sem se poslavljala. — Nočem, da ta ženska še enkrat prestopi vaš prag. Le obvestite me takoj, če jo bodo našli in vso nadaljno odgovornost prevzamem jaz.

Nato sem se odpeljala po mestu, na lov za begunko Prišel je večer in še vedno sem iskala. Kaj naj storim? Ali naj obvestim Mr. Gryce-a?

Naenkrat pa sem se spomnila pralnice Kitajca, kjer sem hotela vsaj izvedeti, če je prišel kdo med tem časom po perilo.

V premstvu Lene sem pohitela na 3. Avenue. Ko sva se približali pralnici, sem bila še bolj razburjena. Ko sva bili le par korakov od mesta, mi je rekel moj inštinkt, da imam prav. Pred prodajalno je stala Miss Oliver ter zrla nepremično skozi okno v razsvetljeni prostor, v katerem je bil zaposlen Kitajec.

Morala je stati tam že dolgo časa, kajti obdana je bila od ljudske množice, ki se je norčevala iz nje. Iz obnašanja sem sklepala, da je popolnoma izčrpana in da jo drži pokonci le še nadnaravna volja.

Poslala sem Leno po voz ter se približala deklici. Dotaknila sem se njene roke in ona se je lepo obrnila.

— Ali hočete kaj v tej prodajalni? — sem jo vprašala. — Če hočete grem jaz z vami noter.

Popolnoma brezbrižno je zrla name in zdelo se mi je tudi, da z nekakim olajšanjem. Nato pa je zmajala z glavo.

— Res ne vem, kaj hočem pravzaprav tukaj. Vrti se mi v glavi, a vendar se mi zdi, da sem prišla semkaj z gotovim namenom.

— Le pojdite noter, — sem jo prosila. — Tam se boste nekoliko odpočili.

Skoro ponesla sem jo po stopnjicah, navzgor ter spravila v pralnico.

Zunaj je postajala ljudska množica vedno večja.

Kitajec je počasi obrnil glavo, ko je slišal zvonec.

— Ali je to dama, ki je pred par dnevi oddala perilo pri vas? — sem vprašala.

Brez odgovora je bulil Kitajec vame. Počasi pa se je spomnil, da me je videl ter tudi pogovora, ki ga je imel z menoj.

— Takrat se mi rekli, da je dama umrla. Kako more biti to ona dama, če je mrtva?

— Dama ni umrla. Jaz sem se zmotila. Ali je to ona dama, katero ste videli v oni noči?

— Jaz nisem videl njenega obraza, temveč le čul njen glas. Če se madama oglasi, jo bom spoznal.

— Ali ste že kedaj preje videli tega moža? — sem vprašala.

— Mislim, da. Zdi se mi kot v sanjah., — je odgovorila.

— To je prava dama, — je rekel Kitajec razveseljen. Upal je namreč, da bo dobil sedaj denar za perilo. — Spoznam njen lepi glas. Ali je prišla sedaj po perilo?

(Dalje prihodnjič.)

Izpred ljubljanske porote.

Uboj zaradi zapitega "ofrehta".

V Udju pri Sv. Jurju so fantje na predvečer sv. Jožefa nabrali za "ofreht" 800 kron, katere so potem v smislu dogovora na velikonočni ponedeljek dne 2. aprila zapili v Goršičevi gostilni. Ker je bil znesek premajhen, so dodali še vsak po 40 kron, zaradi ostanka, ki ga je shranil Gačnik mlajši, pa se je v pijanosti kmalu nato razvil med fanti prepir, ki je imel usodepolne posledice. Gačnikov oče Janez, 54 let star posestnik, je stopil k fantovski mizi in z besedami "Tri smrkovci že ne bodo rihtali mojega sina" sunil parkrat krepko z nogo fanta Janeza Jeršina v zadnjico. Kmalu je bil ogenj v strehi. Razvil se je pretep. Najprej sta se spopadla Gačnik mlajši in Jeršin in se premetavala po tleh. Medtem je prihitel Gačnik Janez svojemu sinu na pomoč s kolom, s katerim je pričel divje udrihati po Jeršinovem životu, da reši svojega sina iz mučnega položaja. En udarec je padel tudi na glavo. Jeršin je obležal nezavesten na tleh in je že naslednjega dne umrl vsled otrpnjenja možgan. Janez Gačnik star. se je zagovarjal pred poroto s pijanostjo in silobranom. Videlo se mu je, da ga je nesrečni dogodek močno potrl

Ker so porotniki z ozirom na uboj jim stavljeno vprašanje z 10 proti 2 glasovom potrdili, je senat prisodil obtožencu 2 leti in pol težke ječe. Razen tega mora obsojenec plačati zasebnemu udeležencu 2564 K odškodnine. Obsojenec je sodbo jokaje vzel naznanje.

Dve tajni razpravi.

Ljubljansko porotno sodišče je razpravljalo dne 7. junija pri zaprtih durih. Prvi se je zagovarjal 19letni F. P., ki je v Ravnah občeval s še nedoletno, sicer pa že popolnoma razvito deklico F. D. Z ozirom na številne olajševalne okolnosti je bil obsojen samo na 1 leto zapora.

Žalostnejši pa je bil drugi slučaj. Tu je šlo za naravnost zverinsko posilstvo nad komaj 10letnim otrokom. Obtoženec F. B. iz Gorič je bil obsojen zato na 6 let težke ječe.

Rop na Bloški Polici.

Ivan Gornik iz Martinjaka pri Cerknici je obtožen hudodelstva ropa. Dne 16. avgusta 1922 je šel posestnik Janez Jakopin s sejma v Ložu domov v Ravnik. 56 tisoč kron je nosil s seboj. Nič hudega sluteč je šel po cesti. Med Bloško Polico in Glino ga je pa ustavil neznan mož, ki mu je nastavil samokres na vrat in zakričal nad njim: "Denar sem ali pa smrt!" V smrtnem strahu je Jakopin odbil s palico samokres, a ropar ga je s samokresom udaril trikrat po glavi in Jakopina je oblila kri. Ker so prihajali ljudje, je ropar ušel v gozd. Gornik je bil precej osumljen opisanega ropa, toda orožnikom se je znal izogniti. Dne 21. decembra je pa spremljal Gornik 61letnega Antona Ivančiča z Rakeka na Planino. Ko sta prišla v neko šumo, ga je Gornik pahnil na tla, mu brez vsake besede iztrgal srebrno žepno uro, britev, rokavice in 50 dinarjev ter 91 lir denarja. Orožniki v Grahovem so 22. decembra 1922 aretirali Gornika v Koščevi gostilni na Planini. Gornik je orožnika Jakoba Metelka in Andreja Polajnarja grdo ozmerjal in grozil, da bo orožniško postajo spustil v zrak in vrgel v orožnika Metelka krožnik z ocvrtimi jajci. Orožniki so nato Gornika aretirali. Dalje je Gornik 28. maja 1922 vrgel Franca Tratnika na tla in ga davil za vrat. — Gornik se je pred poroto dne 8. junija, ko ga je zaslševal predsednik dr. Skaberne, zagovarjal zelo cinično in se delal zelo lepega. — Razprava proti Ivanu Gorniku se je preložila z namenom zaslišanja priče Ant. Ivančiča.

Rop v Žirovnici nad Idrijo.

Dne 8. junija ob 4. uri popoldne se je pričela porotna razprava proti Jožefu Mrvarju, kateri je tudi obtožen hudodelstva ropa. V Vinjem pri Žužemberku rojen in tja pristojen, je bil radi tatvine že večkrat predkaznovan. Od pusta letošnjega leta je služil kot hlapec pri Oršnetu v Žireh in od tam večkrat hodil preko meje. Na italjanski meji je nekoč napadel 13letnega fantiča in mu vprašaje, kje ima denar, preiskal vse žepe ter mu vzel listnico, v kateri je imel 2 liri 20 centizimov. Nato ga je zapodil, rekoč: "Poberi se!"

Na velikonočno nedeljo okrog 5. ure popoldne se je vračala iz Idrije proti Ideršeku 30letna Neža Albreht. Na nekem ovinku ceste je hipoma skočil iz grmovja s poldrugi meter dolgim kolom Jožef Mrvar, ga dvignil nad dekletom, rekoč: "Daj denar sem, ali te ubijem!" Nato je prestrašenemu dekletu segel v žep pri krilu, potegnil od tam notes ter vzel iz njega 102 liri, nakar ji je notes vrnil. Ko še pri nadaljnem preiskovanju ni ničesar našel, jo je spodil z besedami: "Pojdi, da te ne vidim nikdar več!"

Obtoženec, ki ta slednji rop prizna, trdi, da ga je k temu napeljal rudar Josip Menart iz Iderška, s katerim se je bil nekaj prej seznanil. Opozoril ga je, da pride kmalu sedaj po cesti ženska, ki ima s seboj precejšnjo svoto denarja. Ker je Nežika Albreht njegova sošolka, on sam tega ropa ni hotel storiti, pač pa je njega k temu napeljal.

Mrvar je sicer priznal svoj greh, toda nastopal je pred sodiščem predrzno, zadirčno: pravi tip roparja je stal pred porotniki in le zasluži usmiljenje, ker mu je oče umrl v Tirolah, tudi mati mu je v zgodnji mladosti umrla. V šolo je hodil 2 leti, toda pisati in brati se ni naučil. Zaradi nadaljnih poizvedb se je tudi razprava proti Jožefu Mrvarju preložila.

Uboj na svatbi v Srednji vasi.

Posestnik Josip Ribnikar iz Srednje vasi, ki svoje poroke leta 1916. vsled vojne ni mogel praznovati po starih običajih, je dne 28. januarja 1923 naknadno priredil svatbeno pojedino, katere se je udeležil tudi Peter Rotar. Ko je prišla na njega napitnica, je 19letni delavec Josip Rozman, ki je bil že precej vinjen in siten, zaklical igralcu na harmoniko, naj njemu zaigra, da bo izvršil solo-ples. To je Rotarja močno razburilo in je kmalu postal položaj kritičen. Da prepreči pretep, je Rozmanov oče poslal po svojega drugega sina Cirila, ki je nato svojega brata Josipa in pa Petra Rotarja potisnil skozi vrata na dvorišče. Kaj se je zgodilo potem, še sedaj ni pojasnjeno. Čez nekaj časa so namreč našli Petra Rotarja mrtvega. Josip Rozman mu je zasadil nož v srce in v vrat in mu prizadel smrtne poškodbe, katerim je takoj podlegel.

Josip Rozman se je zagovarjal pred poroto s pijanostjo in silobranom. Obsojen je bil na dve in pol leta težke ječe.

Zagoneten pretep.

Dne 9. junija popoldne se je zagovarjal pekovski pomočnik Štefan Zalaznik, pristojen v Št. Vid nad Ljubljano. Državno pravdništvo ga je obtožilo, da je v noči 1. julija 1922 na Glincah pri Ljubljani Martina Oštirja z vilicami dregnil v desno oko in mu s tem prizadejal tako težko rano, da je popolnoma oslepel na desnem očesu. Potek dogodka je bil sledeči: Navedeno noč so obdolženec, Josip Bučar in Franc Burnik praznovali god Marije Kapus v njenem stanovanju na Glincah. Naenkrat so se začuli od zunaj klici: "Auf biks; nocoj bosta tepena Burnik in ta "skravžlast" Zalaznik!" Na izzivanje ni v hiši nihče ugovarjal. Proti polnoči so se imenovani trije fantje odpravili proti domu. Ko so prišli kakih 20 korakov od hiše, sta jih napodila nazaj dva moška. Ko so obdolženec Zalaznik, Burnik in Bučar drugič odhajali domov, so srečali na cesti Martina Oštirja. Ko so prišli mimo njega, ga je Zalaznik — najbrž misleč, da je on izzivač in napadalec — udaril z vilicami po glavi, mu prebil klobuk in ga ranil na čelu. Oštir je v namenu, da se brani, odlomil od bližnjega plota količ ter udaril ž njim obdolženca po glavi. Ta mu je pa odvrnil udarec z dvema protiudarcema in ga najbrž sunil v desno oko. Posledica udarca je bila, da je pričelo oko krvaveti, živec je otrpnil in tako mu je desno oko za vedno oslepelo.

Obdolženec Zalaznik odločno zanika, da bi sunil Oštirja z vilicami proti očesu in trdi, da ga je udaril po glavi in po hrbtu le zaradi tega, ker je bil on prvi napaden. Pri razpravi je bilo zaslišanih mnogo prič, katerih izpovedi pa so bile takozamotane in protislovne, da si je bilo težko ustvariti pravo sliko.

Razprava je bila z ozirom na to dejstvo v svrho uvedbe nadaljnje preiskave preložena.

Poroka.

Na Javorniku pri Jesenicah se je poročil France Dolenc, član tamkajšnjega Sokola in tamburaškega zbora, z gdč. Pavlo Kapus iz Nove vasi pri Radovljici.

VABILO
na
PLESNO VESELICO,

katero priredi društvo sv. Alojzija št. 36 JSKJ. v Conemaugh, Pa., **v sredo dne 4. julija.**

Tem potom vljudno vabimo vse rojake in rojakinje iz Conemaugh in okolice, da nas posetijo na tej veselici. Društvo je sklenilo na seji, da povabi tudi tukajšnjo slovensko Victor godbo, da nam zaigra par lepih komadov, in tudi slovensko pevsko društvo Bled, da zapoje par lepih slovenskih pesmi. Ker imamo omenjeni dan prost za zabavo, je jako prilično priti na veselico, da se Slovenci zopet skup zabavamo, ker vstopnina je samo 25¢ za moške ali ženske. Pričetek je ob 9. dopoldne. Zvečer nam bo igral tudi orkester pod vodstvom g. V. Novinška. Za dobro postrežbo in zabavo bo preskrbljeno. Torej ne pozabite veselice 4. julija, pridite vsi!

Opomba: Ker je ta veselica vsako leto in tako tudi letos, zato je bilo na zadnji seji sklenjeno, da kateri član se ne udeleži te veselice, plača en dolar v društveno blagajno, pa najsibo bližnji ali oddaljen, da ne bo potem nepotrebnih izgovorov.

Joseph Dremelj, tajnik.
(23,26,28,30—6 & 2—7)

NAZNANILO.

Naš stari zastopnik JANKO PLEŠKO, ki je svoječasno potoval za naš list, se radi slabega zdravja zdaj stalno nahaja na 6104 St. Clair Ave., Cleveland, O. Pobira naročnino za Glas Naroda ter knjige in daje pojasnila o vsem, kar spada v naš posel. Rejakom ga topio priporočamo.

Uprava Glasa Naroda.

NAZNANILO IN PRIPOROČILO

Naročnikom "Glas Naroda" v državi Minnesota naznanjamo, da jih bo obiskal naš potovalni zastopnik

Mr. Joseph Smalcel,

ki je pooblaščen pobirati naročnino za naš list. Zato prosimo rojake, da mu bodo kolikor mogoče naklonjeni. **Upravništvo**

NAZNANILO IN PRIPOROČILO

Cenjenim naročnikom "Glas Naroda" v državi Ohio naznanjamo, da jih bo obiskal naš potovalni zastopnik

Mr. ANTON SIMČIČ,

kateri je pooblaščen nabirati naročnino za naš list, zatoraj prosimo rojake, da mu bodo kolikor mogoče naklonjeni.

Slovenic Publishing Co.

VLAHOV

ŽELODČNA
GRENCICA

Dela jo in spravlja v steklenice v
ZADRU (Dalmacija)
od leta 1881
ROMANO VLAHOV

Naprodaj po vseh Lekarnah, delikatesah in grocerijah.

Edini agenti za Združene države.

V. LANGMANN, Inc.
97-99 Sixth Ave., Post. A. New York, N. Y

Harmonike

Ako želite imeti res dobro in trpežno slovensko, nemško ali kromatično harmoniko, obrnite se na znano tvrdko za pojasnilo ali pa pridite osebno.

LUBASOVE

Harmonike vseh vrst imam tudi v zalogi in sem sedaj edini zastopnik teh Pišite po cenik.

Se vam uljudno priporočam.

Anton Mervar

6021 St. Clair Avenue Cleveland, O.

Kretanje parnikov - Shipping News

4. julija:
Leviathan, Cherbourg; France, Havre.

5. julija:
Finland, Chrbourg in Hamburg; Pres. Adams, Cherbourg.

7. julija:
Homeric, Cherbourg; Rochambeau, Havre; New Amsterdam, Boulogne in Rotterdam; Pres. Roosevelt, Cherbourg in Bremen; Albania, Cherbourg; Muenchen, Hamburg; Giulio Cesare, Genoa; Pres. Wilson, Trst.

10. julija:
Mauretania, Cherbourg; Resolute, Cherbourg in Hamburg; Pres. Fillmore, Bremen.

11. julija:
Belgenland, Cherbourg; Pres. Monroe, Cherbourg.

12. julija:
Westphalia, Hamburg; Laconia, Cherbourg in Hamburg; Mongolia, Cherbourg in Hamburg.

14. julija:
Majestic, Cherbourg; La Savoie, Havre; Pres. Harding, Cherbourg in Bremen; Veendam, Boulogne in Rotterdam.

17. julija:
Berengaria, Cherbourg; Hannover, Bremen; Taormina, Genoa.

18. julija:
Paris, Havre; Zeeland, Cherbourg; Pres. Van Buren, Cherbourg.

19. julija:
Minnekahda, Cherbourg in Hamburg.

21. julija:
Martha Washington, Trst; Olympic, Cherboug; Rotterdam, Boulogne in Rotterdam; Pres. Arthur, Cherbourg in Bremen.

24. julija:
Aquitania, Cherbourg; Reliance, Cherbourg in Hamburg; Pittsburgh, Cherbourg in Bremen.

25. julija:
France, Havre; Lapland, Cherbourg; Pres. Polk, Cherbourg; Seidlitz, Bremen; Conte Rosso, Genoa.

26. julija:
Albert Ballin, Cherbourg in Hamburg; Kroonland, Cherbourg in Hamburg.

28. julija:
Leviathan, Cherbourg; Homeric, Cherbourg; Volendam, Boulogne in Rotterdam; Roussillon, Havre.

31. julija:
Colombo, Genoa.

1. avg.
George Washington, Cherbourg in Bremen.

4. avgusta:
Lafayette, Havre.

CUNARD ANCHOR

V Jugoslavijo u 9 dneh.

Vsak torek odpluje eden morskih velikanov

AQUITANIA	45,647 ton.
MAURETANIA	30,704 tone
BERENGARIA	52,022 ton

Razkošne kabine 3. razreda z 2-4-6 postiljami. Prekrasne jedilnice, kadilnice in počivališča. Pokrit krov za šetanje. Domača kuhinja. Domača udobnost. Brezskrbnost.

Nakaznice denarja potom Cunard, izplačljive v Jugoslaviji hitro, sigurno, zanesljivo. Za karte in nasvete vprašajte pri najbližjem agentu v svojem kraju.

CUNARD-ANCHOR LINE
25 Broadway
New York

French Line

New York, Plymouth, Havre, Paris
LA SAVOIE 14. julija, 11. avg., 8. sept.
PARIS 18. julija, 15. avgusta, 12. sept.
FRANCE, 25. julija; 22. avg.; 19. sep.
LAFAYETTE 4. avg.; 1. sept.; 29. sept.
New York, Havre, Paris
ROCHAMBEAU ..... 7. julija
ROUSSILON ..... 28. julija
CHICAGO ..... 2. avg.
New York, Vigo (Spain), Bordeaux
LA BOURDONNAIS ..... 12. julija
Pišite za navodila lokalnem agentu ali na glavni urad:
19 STATE STREET. NEW YORK

IZPLAČILA v AMERIŠKIH DOLARJIH.

V Jugoslaviji —

se more izplačati dolarje le potnikom v Ameriko proti predložitvi od ameriškega konzula potrjenega potnega lista in ne več kot protivrednost od 3.000. — frankov, to je približno $200.— za enega potnika.

V slučaju, da naslovljenec za izplačilo dolarjev nebi mogel predložiti potrjenega potnega lista, dobi pošiljatelj lahko dolarje nazaj ali nam pa na novo naroči izplačati nakazani znesek v dinarjih.

Nadalje se nam zdi umestno pripomniti, da nikakor ne moremo priporočati pošiljati čeke v Jugoslavijo.

Splošno mnenje vlada, da se čeki, ki se glase na dolarje, tudi v dolarjih izplačajo, kar pa ni res, ker, kot že zgoraj omenjeno, je v Jugoslaviji od vlade pod kaznijo prepovedano izplačevati dolarje.

Tudi pošiljajo mnogi navadne ameriške čeke v domovino. Ti pa nikakor niso pripravni za ljudi na deželi, ker so banke oddaljene in izplačajo take čeke v dinarjih šele potem, ko dobe iz Amerike potrdilo, da so jim bili odobreni.

Onim, ki stanujejo na deželi in ne potujejo v Ameriko, je najbolje pošiljati denar navadnim potem v dinarjih, kateri se jim izplačajo na zadnji pošti brez neprilik.

Tudi za nabavo potnega lista — (posa) je najpripravneje poslati dinarje. Dokler namreč potni list ni potrjen od ameriškega konzula, ne more potnik dvigniti dolarjev. Stroške za razne listine in potni list se pa lahko plača tudi z dinarji.

V Italiji in zasedenem ozemlju —

so veljavne povsem drugačne odredbe ter lahko izplačamo dolarje vsakomur do poljubnega zneska. Če je pa namenjen denar le za potovanje, je na nakaznici označiti vidno: Izplačati le, ako naslovnik potuje.

Vsled naraščujočih stroškov smo se morali odločiti prevrediti pristojbino za dolarska izplačila kakor sledi: Za izplačila do $25. računamo po 75 centov; od $25. naprej po 3%, to je po 3 cente od vsakega dolarja.

Na nakaznici naj bo vidno označeno: Izplačati v dolarjih.

Ta pristojbina je veljavna za dolarska izplačila v Jugoslaviji in Italiji.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt St., New York City

RAVNOKAR JE IZŠLA
NAJVEČJA ARABSKA SANJSKA KNJIGA
Najnovejša ilustrovana izdaja
Vsebuje 308 strani.
Cena s poštnino $2.—
SLOVENIC PUBLISHING CO.,
82 Cortlandt Street,
New York City, N. Y.

Kako se potuje v starikraj in nazaj v Ameriko.

VELIKE važnosti za potnika je, da je natanko poučen o potnih listih, prtljagi in drugih stvareh, ki so v zvezi s potovanjem. Vsled dolgoletne izkušnje nam je mogoče o vsem tem dati točna pojasnila.

Priporočamo vedno tudi samo najboljše parnike, ki imajo kabine v III. razredu.

Ako ste se namenili potovati v stari kraj, nam pišite ker bo to v Vašo korist.

Tudi oni, ki še niso ameriški državljani, smejo potovati v stari kraj na obisk in jim je dovoljeno vrniti se. Na željo dajemo vsakemu tozadevna pojasnila.

Kdor želi dobiti sorodnike ali znance iz starega kraja, naj nam pišite za navodila, kajti število priseljencev je omejeno.

Za potne stroške izplačuje po našem naročilu Jadranska banka tudi v dolarjih.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt Street New York
Glavno zastopstvo Jadranske banke.

Rada bi izvedela za naslov ANT ZRNKOVIC, rojene Spolarič, ki se nahaja nekje v Cleveland Ohio. Prosim rojakinje in roja da mi naznanijo njen naslov, č pa sama bere ta oglas, prosim da se mi javi. — Mrs. Ann Anich, 999 Maplewood Avenu Ambridge, Pa.

Prav vsakdo—

kdor kaj išče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo čudovit uspeh —

mali oglasi

v "Glas Naroda".

Prave pristne glasne
VICTOR in COLUMBIA GRAMOFONE
z rogom ali brez roga, Cene od $22.50 do $480.00, kakor tudi prave Slovenske Victor in Columbia plošče dobite le pri

IVAN PAJK
Victor Dealer
24 Main St., Conemaugh, P
Cenike zastonj, pišite ponj.